

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ.....	1
1. FOGALOMTÁR	3
2. A SZILÁRD KOMMUNÁLISHULLADÉK-LERAKÓK HELYZETE MAGYARORSZÁGON.....	13
3. A HULLADÉKLERAKÓK REKULTIVÁCIÓJÁNAK JOGSZABÁLYI HÁTTERE.....	19
4. A REKULTIVÁCIÓ SORÁN ALKALMAZANDÓ HATÓSÁGI ELJÁRÁSI, ENGEDÉLYEZÉSI REND	25
4.1. A közigazgatási hatósági eljárási törvény bemutatása.....	26
4.1.1. Hatósági eljárások megindítása	26
4.1.2. Hatósági kapcsolattartási formák.....	26
4.1.3. Kérelemre induló hatósági eljárások	27
4.1.4. Az igazgatási szolgáltatási díj.....	28
4.1.5. A hiánypótlás, a tényállás tisztázása.....	28
4.1.6. Az ügyintézési határidő, határidő módosítás, az eljárás felfüggesztése	28
4.1.7. A szakhatóságok közreműködése	29
4.1.8. Az eljárás irataiba való betekintés joga	29
4.1.9. Az eljárás befejezése	29
4.2. A rekultiváció tervezésének folyamata, jogszabályi követelményei	31
4.2.1. Az üzemelés előtti fázis.....	31
4.2.2. Az üzemelés fázisa	31
4.2.3. A lerakó bezárása	32
4.3. A lerakó rekultivációjával kapcsolatos hatósági engedélyezés folyamata.....	33

5.	A REKULTIVÁCIÓS TERV TARTALMI KÖVETELMÉNYEI.....	39
5.1.	A lerakóra vonatkozó általános adatok összegyűjtése	39
5.1.1.	A geodéziai felmérés	40
5.1.2.	A hulladéklerakóban elhelyezett hulladék mennyiségének a meghatározása	40
5.1.3.	A hulladéklerakó engedélyeinek, dokumentumainak összegyűjtése	41
5.1.4.	Az üzemeltetési viszonyok, üzemeltetési adatok	42
5.2.	A lerakó környezetére vonatkozó adatok	44
5.2.1.	A földrajzi elhelyezkedés	44
5.2.1.1.	Topográfiai jellemzők, domborzat	44
5.2.1.2.	A vízrajzi viszonyok	44
5.2.1.3.	Éghajlati viszonyok.....	45
5.2.2.	A természeti környezet, az élővilág vizsgálata	45
5.2.3.	A földtani viszonyok	45
5.2.4.	A vízföldtani viszonyok	46
5.2.5.	A talaj	47
5.2.6.	A levegő	47
5.3.	A rekultivációs terv	48
5.3.1.	A rekultivációs koncepcióterv	48
5.3.2.	A rekultivációs engedélyezési terv	48
5.3.3.	A rekultivációs kiviteli terv	50
5.3.4.	A megvalósulási terv	51
6.	A REKULTIVÁCIÓ TERVEZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ELŐZETES VIZSGÁLATOK.....	53
6.1.	A lerakó várható süllyedése, konszolidációja.....	53
6.2.	A hulladék lebomlása, a depóniagáz képződés.....	64
6.2.1.	A hulladéklebomlási folyamat.....	64
6.2.2.	Az abiotikus tényezők hatása a depóniagáz képződési folyamatra.....	68
6.2.3.	A depóniagáz összetétele, várható mennyisége.....	77
6.2.4.	A depóniagáz környezeti veszélyeztető hatása.....	83
6.3.	A depónia állékonyságvizsgálata.....	86

6.3.1. A depóniatest állékonyságvizsgálata	88
6.3.1.1. Az állékonyságvizsgálat lehetséges módszerei	88
6.3.1.2. A lerakott hulladék fizikai paraméterei.....	94
6.3.1.2.1. A hulladékok térfogatsűrűség értékei	94
6.3.1.2.2. A hulladékok nyírószilárdsági paramétereinek értékei	96
6.3.1.3. Az állékonyságvizsgálatoknál figyelembe veendő nyírószilárdsági paraméterek	96
6.3.1.4. A depóniatest állékonyságvizsgálata az inhomogenitás figyelembevételével	99
6.3.1.5. Egy lerakó állékonyságvizsgálata az inhomogenitás figyelembevételével (esettanulmány)	102
6.3.2. A zárószigetelő-rendszer állékonyságának vizsgálata	107
6.3.2.1. A talaj és a geoszintetikus anyagok közötti nyírási ellenállás meghatározása	109
6.3.2.2. A zárószigetelő-rendszer elemei közötti megcsúszás vizsgálata	117
6.3.2.3. Az állékonyság biztosításának speciális problémái meredek oldalfalkialakítás esetében	124
6.4. A depónia vízháztartása.....	129
7. A LERAKÓ KÖRNYEZETI VESZÉLYEZTETŐ POTENCIÁLJÁNAK MEGHATÁROZÁSA	141
7.1. A rekultiváció megkezdése előtt elvégzendő vizsgálatok	141
7.2. A veszélyeztető potenciál meghatározása	142
7.3. A kockázatok értékelése	152
8. A HULLADÉKLERAKÓ LEZÁRÁSA, REKULTIVÁCIÓJA.....	153
8.1. A hulladéklerakók lezárásának, rekultivációjának általános kérdései	153
8.2. A hulladéklerakók átmeneti zárószigetelő-rendszere	154
8.3. A hulladéklerakó végleges zárószigetelő-rendszere	161
8.3.1. A végleges zárószigetelő-rendszer felépítésének szabályozása.....	161
8.3.2. A végleges zárószigetelő-rendszer elemeinek anyaga.....	164
8.3.2.1. Kiegyenlítő és gázelveztető réteg	164
8.3.2.2. A természetes (ásványi) anyagú szigetelőréteg.....	166

8.3.2.3. A geomembrán.....	169
8.3.2.4. A szivárgó- és szűrőréteg.....	172
8.3.2.5. A fedőréteg (rekultivációs réteg)	173
8.3.2.6. A vegetációs réteg.....	176
8.4. Alternatív zárószigetelő-rendszerek	178
8.4.1. A szigetelőréteg anyagának alternatív megoldási lehetőségei.....	179
8.4.1.1. Bentonitszőnyeg	179
8.4.1.2. Bentonit és ásványi anyagú keverékek	182
8.4.1.3. Polimerekkel javított homok-bentonit keverék (TRISOPLAST).....	184
8.4.1.4. A kapillaris zárószigetelő-rendszer	187
8.4.1.5. Az evapotranszspirációs zárószigetelő-rendszer.....	192
8.4.1.6. Geomembrán szigetelőfólia alkalmazása	196
8.4.1.7. Aszfalt szigetelés	198
8.4.2. Alternatív megoldások a szivárgópaplan esetében	198
8.4.3. Újrahasznosított anyagok felhasználási lehetőségei a rekultiváció során.....	198
8.4.3.1. A jogszabályi háttér	199
8.4.3.2. Ipari hulladékok felhasználása a rekultiváció során.....	201
8.4.3.3. A hulladéklerakók anyagának felhasználása a rekultiváció során	203
8.4.3.4. Kezelt, szennyezett talajok, hulladékok felhasználása a rekultiváció során	204
8.5. Zárószigetelések költségelemzése	206
8.6. A hulladéklerakó által szennyezett terület kármentesítése	210
8.6.1. Hagyományos kialakítású vízzáró résfalak	212
8.6.2. Keskeny résfal, függönyfal.....	214
8.6.3. A jet grouting technológia alkalmazása.....	214
8.6.4. Reaktív falak.....	214
8.7. A tájrendezés problematikája	214
9. A LERAKÓ GÁZMENTESÍTÉSE	217
9.1. A lerakó gázmentesítésének lehetőségei	218
9.2. A gázmentesítés eszközei	222
9.2.1. A gázmentesítő kutak	223

9.2.2. Gázgyűjtő árok, gázgyűjtő réteg.....	228
9.2.3. A metánoxidációs eljárás.....	230
10. A MONITORINGRENDSZER.....	237
10.1. A monitoringrendszer elemei.....	237
10.1.1. A zárószigetelő-rendszer működőképességének ellenőrzése.....	237
10.1.2. A talajvíz-monitoring.....	239
10.1.3. A csurgalékvíztározó-medence ellenőrzése.....	246
10.1.4. A talajmonitoring.....	246
10.1.5. A gázmonitoring.....	247
10.1.5.1. A felszín alatti gázmonitoring.....	247
10.1.5.2. Felszínközeli gázmonitoring.....	249
10.1.5.3. Felszíni gázmonitoring.....	249
10.1.6. A levegőmonitoring.....	253
10.1.7. A lerakó mozgásmegfigyelő rendszere.....	253
10.1.8. A csurgalékvízgyűjtő-rendszer állapotának figyelése.....	257
10.2. A megfigyelések és ellenőrzések gyakorisága.....	258
10.2.1. Meteorológiai adatok gyűjtése.....	258
10.2.2. A kibocsátási adatok ellenőrzése.....	259
10.2.3. A felszín alatti víz ellenőrzése.....	260
10.2.4. A mechanikai változások ellenőrzése a lerakóban.....	261
10.2.5. Az utógondozás időszakában szükséges egyéb ellenőrzések.....	261
11. A HULLADÉK STABILIZÁCIÓJÁNAK GYORSÍTÁSA, AZ UTÓGONDOZÁSI IDŐ CSÖKKENTÉSE.....	263
11.1. Az utógondozási idő várható hossza.....	263
11.2. A hulladéklerakók utógondozási idejének csökkentése in situ levegőztetéssel, aerob stabilizálással.....	268
11.2.1. Az in situ aerob stabilizálás jelentősége, alapjai.....	268
11.2.2. Az aerob helyszíni stabilizálás kivitelezése.....	269
11.2.3. Az alacsony nyomáson kivitelezett in situ aerob stabilizálások tapasztalatai.....	272

11.2.4. Túlnyomással kivitelezett in situ aerob stabilizálás, az ún. BIOPUSTER eljárás	280
11.2.5. Költségek.....	282
11.3. A hulladéklerakó utógondozási idejének csökkentése utólagos nedvesítéssel, a vízháztartás szabályozásával.....	283
11.3.1. A hozzáadott víz mennyiségének becslése	284
11.3.2. Az infiltrációs eljárások.....	285
11.4. Az utógondozási idő várható csökkenésének mértéke.....	289
12. A LEZÁRT, REKULTIVÁLT LERAKÓK TERÜLETHASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGEI	295
12.1. A lezárás utáni területhasznosítás környezetvédelmi kérdései	295
12.2. A hulladéklerakó-kategória és a területhasznosítás	298
12.3. A lezárás utáni területhasznosítás gazdasági kérdései	301
12.4. Példák a lezárt hulladéklerakók utólagos hasznosításának lehetőségeire	303
12.5. A lerakón történő építkezés néhány műszaki megoldása	313
13. IRODALOMJEGYZÉK	317